

Tusagassiorfinnut Nalunaarut Pressemeldelse

16.08.19

Aningaasaqarnermut inatsisissatut siunnersuut 2020: Meeqqat Illersuisuata IMAK-ip Naalakkersuisunut isornartorsiutaa isumaqatigivaa

Aviâja Egede Lynge isumaqarpoq, Naalakkersuisut, FN'ip Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaa, Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissut, Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarut kiisalu Inatsisartut Meeqqat Atuarfiat pillugu inatsisaat, tunulliukkaat. Naalakkersuisut taamatut siunnersuuteqarnermikkut meeqqat imminiiginnarneqarnissaat erngumanarsitippaat.

Arlalinnik tunngaveqarpunga Naalakkersuisut siunnersuutaannut kingullerpaamut qisuarriartariaqarninnut.

Siullermik sakkortuumik erngummatigivakka meeqqat inuusuttullu amerlaqisut, ullumikkut ilisimasagut naapertorlugit, inuuniarnikkut misigissutsitigullu ajornartorsiutinit aniguiniartut. Psykologit allallu ilinniarsimasut oqaluttuarput, meeqqat ataavartumik erngumaneq, ersiorneq tujorminerlu pillugit uippajaartut, assersuutigalugu oqalunniarnikkut ilikkarniarnikkullu ajornartorsiukkajulersartut.

Aappaattut ilisimasat naapertorlugit aallaavigisariaqarparput, meeqqat atuarfianni atuartut affai sinnerlugit karakteritigut ilinniarnissamut isissutaasinnaasunik angusaqarneq ajortut.

Qanoq ilillutik atuarfiit, aningaasaliissutit ikilisarneqarpata, meeqqat ineriartornissaminntut ilikkagaqarnissaminnullu pisinnaatitaaffii piviusunngortissinnaagamikkit?

Naalakkersuisut siunnersuutaata uuma kingunerisussaassavaa inuuniarnikkut assiginngisitsineq meeqqanillu assiginngisitsineq, pissutigalugu meeqqat ilaat nalaassinerlussinnaassammata

atuarfitsik ikilisaaffigineqarneranik. Nunatut, ukiut 25-it matuma siorna, FN'ip Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaa akuersaarnikuuarput, atsiornikuullugulu meeqqat tamarmik ilinniagaqarnissamut, ineriertornissamut inuunerinnissamullu pisinnaatitaanerisa qulakkeerneqarnissaat.

Tamanna isumaqarpoq, Kalaallit Nunaanni meeqqat tamarmik allatuulli assigiimmik periafissaqassasut – sumi najugaqaraluarunik, oqaaseqaraluarunik suminngaaneeraluarunilluunniit.

Naalakkersuisut siunnersuutaata uuma Kalaallit Nunaata nunarsuarmioqataasutut pisussaaffii tunulliuppa, ilaatigut FN'ip Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaa, Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissut, Nunat Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit Nalunaarut kiisalu uagut nammineq Meeqqat Atuarfiat pillugu inatsisip siunertaa meeqqat ilinniagaqarnissaminut, qanolunniit inuuniarnermikkut atugaqaraluarunik, pisinnaatitaaffiat.

Naalakkersuisut kajumissaarpakka pisussaaffiit taakkua isiginiaqqullugit, meerartagut ineriertornermikkut, ilinniagaqarnikkut assigiinngisinneqarnaveersaarnikkullu pisinnaatitaaffii qulakkeerneqarniassammata.

Finanslovsforslag 2020: Børnetalsmand enig i IMAK's kritik af Naalakkersuisut

Aviâja Egede Lynge mener, at Naalakkersuisut ignorerer både FN's Børnekonvention, Menneskerettighedskonventionen, Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder og Inatsisartutlov om Folkeskolen. Med dette udspil fra Naalakkersuisut risikerer børn at blive ladt i stikken.

Der er flere grunde til, at jeg må reagere imod Naalakkersuisuts seneste udspil.

For det første bliver jeg alvorligt bekymret for den store gruppe børn og unge, som vi i dag véd kæmper med komplekse sociale og psykiske problemer. Psykologer og andre fagfolk fortæller, at børn, som lever i en konstant stresstilstand på grund af bekymring, angst og depression, ofte får f.eks. sprogproblemer og indlæringsvanskigheder.

For det andet må vi tage udgangspunkt i det faktum, at over halvdelen af eleverne i folkeskolen ikke opnår en karakter, som giver adgang til en uddannelse.

Hvordan skal skoler, hvis ressourcer beskæres, tage hånd om børnenes ret til udvikling og læring?

Dette udspil fra Naalakkersuisut vil desuden føre til social ulighed og forskelsbehandling af børn, fordi nogle børn er så uheldige at gå på en skole, som rammes af nedskæring. Vi har som land for 25 år siden tiltrådt FN's Børnekonvention og skrevet under på at sikre alle børn deres ret til uddannelse, udvikling og et godt liv.

Det betyder, at alle børn i Grønland skal have de samme muligheder som andre – uanset hvor de bor, hvem de er, sprog og hvor de kommer fra.

Dette udspil fra Naalakkersuisut overser Grønlands internationale forpligtelser, herunder FN's Børnekonvention, Menneskerettighedskonventionen, Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder, samt vores egen Folkeskolelovs formålsparagraf om børnens ret til uddannelse uanset social baggrund.

Jeg vil opfordre Naalakkersuisut til at iagttagte disse forpligtelser, så vores børn sikres deres ret til udvikling, uddannelse og ikke-diskrimination.

Asannittumik inuulluaqqusillunga
Med Kærlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Aviâja Egede Lynge".

Aviâja Egede Lynge
Meeqqaat Illersuisuat
Børnetalsmand
Avi@mio.gl
Tlf.: 531274

FN's Konvention om Barnets Rettigheder
https://mio.gl/wp-content/uploads/2018/07/2018_06_mio_konvention_lang_web1.pdf

Menneskerettighedskonventionen og De Forenede Nationers Deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder
<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/DK/International%20H%C3%A5ndbog%202019%20da.pdf>

Inatsisartutlov nr. 15 af 3. december 2012 om Folkeskolen
[file:///C:/Users/ellen/Downloads/Inatsisartutlov%20nr%2015%20af%203%20december%202012%20om%20folkeskolen%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/ellen/Downloads/Inatsisartutlov%20nr%2015%20af%203%20december%202012%20om%20folkeskolen%20(6).pdf)

<http://inatsisit.gl/lov?rid=%7BA9CD7C8F-DC91-4860-A7F0-B88BA752ED35%7D>

"Omsorgssvigtede og traumatiserede børn i Grønland – faktorer og sammenhænge"
(MINDU & MINDQ, Heidi Lindholm og Jacob Lindholm, 2019)

Meeqqat tamarmik naleqarput

Alle børn er værdifulde

All children are valuable

fagligt notat -
omsorgssvigtede og